NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, wtorek 24 stycznia 1922. Nr. 23.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej [illegible]. Nr. telefonu 179. — Konto czekowe P. K. O. Kasy Oszczędn. Nr. 141.127. Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi, komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione. Redakcya rękopisów nie zwraca. Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Mrk 20 .

Prenumerata: w Krakowie z odbiorem w Administracyi miesięcznie 470.— kwart. 1410.— M. w Krakowie z odnoszeniem do domu 530.— „ 1590.— „ Na prowincyi: z przesyłką poczt. 630.— „ 1890.— „ [illegible] przesyłką pocztową 725.— „ 2175.— „

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 10.— Mk.. wiersz nonparel. [illegible] szpalt Mk [illegible] Nadesłane Mk 75.—. Wiersz nonparelowy 1 szp. [illegible] szpalt na [illegible] stronie 120 Mk. Gratulacye 500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe.

Zgon Papieża Benedykta XV.

Rzym. (AW) Dzisiaj, w niedzielę dnia 22 stycznia 1922 papież Benedykt XV o godzinie 5.25 rano zakończył życie.

Rzym. PAT. Ag. Havasa. Papież zmarł dzisiaj o godzinie 6-tej rano. Konanie rozpoczęło się o godz. 5.20. W tym czasie nadszedł kardynał Vigo, aby odprawić mszę świętą w kaplicy papieskiej oraz kardynał Giorgio. Byli oni obecni przy ostatnich chwilach papieża, a kardynał Giorgio udzielił umierającemu ostatniej absolucyi.

Rzym. PAT. Radio. Śmierć papieża nastąpiła po 6 godzinnej agonii. Zgon był łagodny. Przy śmierci była obecna rodzina oraz najbliższe otoczenie papieża. Po zgonie kardynał Chigi zainstalował się w Watykanie jako marszałek konklawa. Kardynał dziekan Wincenco Vanutelli objął prowadzenie spraw kościelnych w imieniu Św. Kollegium.

Po zgonie.

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse" ogłasza rozmowę z nuncyuszem papieskim w Wiedniu Merchettim, który powiedział: Pogrzeb papieża odbędzie się według zwyczaju dziewięć dni po jego śmierci, a więc przypuszczalnie 30 stycznia. Tego samego dnia zbierze się konklawa celem wyboru nowego papieża. Liczba członków konklawe wynosi 62, w tem mieści się także 22 kardynałów, znajdujących się w Rzymie. Wszyscy kadynałowie mają obowiązek wczesnego przybycia do Rzymu celem wzięcia udziału w konklawe. Co do osoby można czynić tylko przypuszczenia, tak samo co do czasu trwania konklawe. Prawdopodobnem jest tylko, że i tym razem będzie wybranym papieżem kardynał narodowości włoskiej.

Dokoła konferencyi genueńskiej.

Lloyd George o konferencyi

Londyn. PAT. (Havas) Na konferencyi partyi liberalnej Lloyd George **popierał sprawę wzajemnego porozumienia narodów dla przywrócenia pokoju w świecie, oraz ustalenia stosunków handlowych.** Poprzednie konferencye przyczyniły się do postępu na drodze do pokoju. Lloyd George spodziewa się,

że konferencya w Genui przyczyni się do przywrócenia pokoju na Wchodzie.

Lloyd George występował w swojem przemówieniu przeciwko anulowaniu długów niemieckich, stwierdził jednak, że wobec wyczerpania ogólnego tego państwa należy mu udzielić odroczenia spłat.

Skład delegacyi sowieckiej. Lenin i Cziczerin przewodniczącymi

Moskwa. PAT. Jak donoszą „Izwiestia" Sownarkom postanowił wyznaczyć delegatów na konferencyę w Genui. Na czele delegacyi stanęliby Lenin i komisarz spraw zagranicznych Cziczerin. Pozatem w skład delegacyi wejdą: Worenkin, Krassin, Joffe, Litwinow i Rakowsky oraz personal urzędniczy i pomocnizy.

* * *

Sofia. PAT. Rząd bułgarski otrzymał za pośrednictwem poselstwa włoskiego zaproszenie na konferencyę do Genui. Przedstawicielami rządu bułgarskiego na konferencyi będą: prezydent ministrów Stambulicki i p. Turlacho dyrektor urzędu długu państwowego i dyrektor urzędu statystycznego.

* * *

Paryż. PAT. (Ag. Havasa). Skład delegacyi francuskiej nie został dotychczas ustalony.

* * *

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse" donosi z Rzymu pod datą 21 stycznia: Komisya zagraniczna izby wysłuchała wywodów Bonomiego i markiza dello Torreto w kwestyi Cannes i kwestyi konferencyi genueńskiej. Markiz della Torreto podniósł, że rząd sowiecki wysłał we czwartek odpowiedź na zaproszenie go na konferencyę do Genui, zredagowaną w tej formie, że daje zabezpieczenie, iż Rosya gotowa jest przyjąć wszystkie warunki. Zaproszenie stolicy Apostolskiej jest niemożliwe, ponieważ idzie tu wyłącznie o sprawy gospodarcze. Poseł Mobigliani zapytał, co się stanie, jeżeli Rosya zażąda rewizyi traktatu wersalskiego. Bonomi i della Toretta odpowiedzieli na to wzruszeniem ramion. Bonomi oświadczył, że traktaty pokojowe są nienaruszalne, interpretacya ich jest jednak różną.

Nowy gabinet rumuński.

Bukareszt. PAT. Ag. Havasa: Nowy gabinet liberalny złożył przysięgę. Skład gabinetu jest następujący: prezydent ministrów Bratianu, Duca minister spraw zagranicznych, generał Artur Waitoin minister wojny, Aleksander Konstantinescu, minister spraw wewnętrznych, Artur Anghalen minister rolnictwa, Vintila Bratianu minister finansów, Florescu minister sprawiedliwości, Vasil Sasse, minister przemysłu i handlu, oraz dwaj min strowie bez teki. Hounter (Besarabia) Histor (Bukowina).

Bolszewicka buta.

Moskwa. PAT. W zwiazku z uchwała Ligi Narodów, dotyczącą ewentualnego pośrednictwa jednego z państw w sprawie karelskiej sowiecki komisaryat spraw zagranicznych oświadczył, że rząd rosyjski sprzeciwia się kategorycznie wszelkiej interwencyi trzecich państw w sporze z rządem fińskim o Karelię.

Serbski min. spraw zagr. liczy się z ewentualnością powrotu Habsburgów na tron.

Belgrad PAT. Czeskie biuro prasowe donosi: Minister spraw zagranicznych w Skupczynie oświadczył, że różne wiadomości podają, jakoby istniał zamiar powrotu byłej królowej Zyty do Węgier. Wiadomości te **nie** są bezpodstawne, gdyż kombinacya taka w obecnych czasach niespodzianie jest zawsze możliwa. Uwzględniając powagę takiego kroku, rząd jugosłowiański polecił w Budapeszcie, by wspólnie z posłem czeskim i rumuńskim zwrócił uwagę rządu węgierskiego na skutki takiego kroku. Nadto otrzymał poseł włoski w Belgradzie wskazówki od swojego rządu, by w myśl konwencyi antyhabsburskiej, zawartej w Rapallo pozostawał w kontakcie z rządem jugosłowiańskim, co do ewentualnie mających nastąpić zarządzeń. Niewątpliwie także i Polska pójdzie z nami. Mocarstwa, zastąpione w konferencyi ambasadorów podjęły w Budapeszcie krok, identyczne z naszym demarche. **Kwestya, czy Węgry będą republiką, czy też monarchią, jest sprawą czysto węgierską, ale kwestya zaś powrotu Habsburga na tron, jest sprawą europejską.** Powrót taki oznaczałby nową wielką awanturę. Ostatnim razem poparliśmy nasze ostrzeżenia mobilizacyą i koncentracyą naszych wojsk na granicy. Wydaliśmy wiele milionów dynarów na ten cel.

Serbsko-rumuńska konwencya wojskowa?

Wiedeń. PAT „Neue Freie Presse" donosi pod datą 21 stycznia z Belgradu, że rumuńska misya wojskowa pod przewodnictwem generała Christoscu przybyła do Belgradu. W kołach politycznych panuje przekonanie, że zanosi się na zawarcie serbskorumuńskiej konwencyi wojskowej. Misya wojskowa była wczoraj przyjętą przez króla

Dymisya prezyd. węgierskiego zgromadzenia narodow.

Budapeszt PAT. (Węg. B.) Z powodu burzliwych zajść, jakie miały miejsce na posiedzeniu zgromadzenia narodowego, prezydent tego zgromadzenia Gaston Gall podał się do dymisyi.

Nowe połączenie kablowe pomiędzy St. Zjed. a Niemcami

Paryż. PAT. (W. B. K.) „New Jork Herald" donosi z Nowego Jorku, że Comercial Cable Company zawarła umowę z niemiecko-amerykańskiem towarzystwem kablowem, na mocy której ma być wybudowane nowe bezpośrednie połączenie kablowe między Stanami Zjednoczonymi a Niemcami przez Azory. Budowa ma się odbywać w ciągu ośmiu lat. Zakładanie kabli rozpoczęłoby się w październiku 1923 roku. **Koszta wynosiłyby 10 milionów dolarów.**

WIECZÓR PALESTYNSKI.

W sobotę wieczorem odbył się w wielkiej sali Kahalu wieczór palestyński. Sala i galerya była natłoczona poważną publicznością. Wrażenie z wieczoru było nadzwyczaj silne. Po krótkiem przemówieniu inż. Zinmermana i apelu posła Dra Thona p. Dr. Jakób Thon w rzeczowym, nadzwczaj ciekawym referacie poinformował publiczność o obecnym stanie spraw palestyńskich, poczem p. Heftman w pięknem, poetycznem polotem nacechowanem przemówieniu wyjaśnił szereg aktualnych spraw. Publiczność słuchała przemówień z nadzwyczajnem napięciem. Dokładniejsze sprawozdanie podamy w jednym z najbliższych numerów.

Czy mamy zboże na wywóz?

Kraków, 23 stycznia.

Posiadamy ogromne bogactwa naturalne, posiadamy dogodne warunki geograficzne, a mimo to nie możemy sob e dać rady z naszemi trudnościami gospodarczemi i finansowemi. Czem tę sprzeczność wytłumaczyć? Wystarczy przyglądnąć się trochę bliżej gospodarce naszych czynników rządów, by znaleść w n.ej główne źródło tych niedomagań.

Zwija się wreszcie Puzapp, urząd zbożowy. Ministerstwo Aprowizacyi, które przez swą niedołężną, gospodarkę przysporzyły nam już dziesiątki miliardów deficytu. Obecnie należy zanotować nowy kwiatek naszej biurokracyi. Jest nim umowa z Niemcami o dostarczenie z Polski od dnia 11 styczn a 1922 bardzo znacznego kontyngentu towarów, ponajwiększej części surowców i półfabrykatów. Z artykułów żywności będą mogły Niemcy wywieźć bez specyalnego zezwolenia:

żyta	222.735 ton
pszenicy	78.759 ton
jęczmienia	225.630 ton
owsa	97.746 ton
grochu	30.716
krup i grysiku	95.679 ton
mąki	9.032 ton
osypki	185.000 ton
razem	943.297 ton

prócz różnych nasion, ogółem zatem przeszło stotysięcy wagonów żywności.

Prócz tego wywieźć mogą Niemcy 15.000 hektolitrów wódek, 475.000 hektolitrów spirytusu, 11.568 ton cukru n.erafinowanego, 50000 ton mleka, 103 ton masła.

Czy u nas jest naprawdę taki przesyt w artykułach tu wyliczonych, że możemy je tak szerokim strumieniem skierować na Zachód i to do Niemiec, które wszakże ciągle jeszcze nas bojbotują, które celowo zniszczyły nasz pieniądz?

Niemcy obecnie za towary zamawiane przez polskie firmy żądają zapłaty w walucie złotej, a nie w niem. markach. Jeżeli już musimy ogołocić nasz kraj z takiej olbrzymiej ilości żywności, możeby i u nas zastosowano tą samą metodę i zażądano za żywność zapłaty w dobrym pien ądzu a nie w zupełnej zdewaluowanej marce niemieckiej?

Kto jednak będzie o tem w Warszawie myślał? Załatwia się takie sprawy jako zwykłe kawałki przedowe a my znów przywoz ć będziemy mąkę z Ameryki i znów płacić będziemy za nią w dolarach, bo tak zadecydował bezrozum „kompetentnych“ czynn ków.

Wywóz tak znacznych ilości zboża wywołać musi u nas znowu zwyżkę cen, i zapoczątkuje nowy ogólny wzrost drożyzny! **R. P.**

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc luty.

Sowiecki problem opałowy.

Nauczeni strasznem doświadczeniem ub. zimy przystąpili bolszewicy już z końcem wiosny br. do przygotowania wielkiej kampanii opałowej. Stworzyli szereg nowych urzędów opałowych, starając się pokonać trudności transportowe przez wprowadzenie tzw. „Trud-guż-powinnosti“, czyli obwiązku dostarczania podwód przez włościan.

Mimo tych środków, mimo świadomości tego, czem grozi długa, mroźna zima bez należytych zapasów materyałów opałowych, zamknięty obecnie wykaz produkcyi za pierwsze półrocze r. 1921 wykazuje w porównaniu z tym samym okresem r. 1920 bardzo znaczny spadek. Dla ilustracyi podajemy za „Prawdą“ (Nr. 210) następujące tabelki porównawcze:

Nafta:	1915		1920		1921
styczeń	49·4 mil.	—	21·1 mil.	—	17·2 mil.
luty	44·4 „	—	19·6 „	—	17·9 „
marzec	49·4 „	—	21·5 „	—	20·8 „
kwiecień	47·4 „	—	18·9 „	—	21·0 „
maj	49·9 „	—	18·9 „	—	23·1 „
czerwiec	47·2 „	—	24·6 „	—	22·5 „
Razem	287·7 mil.		124·6 mil.		122·5 mil.

Przy wynikach tych uwzględnić należy jeszcze jeden niekorzystny moment. Mianowicie, że podczas gdy najważniejszy okręg Baku przez dłuższy czas zeszłorocznej kampanii znajdował się w ręku kontrrewolucyonistów, w roku bieżącym pozostawał on stale w ręku sowietów, cała zaś obecna kampania przygotowana była z wielkim rozmachem i starannością.

Drzewo:	1920		1021
styczeń	962·9	tys. sześć sążni	969·9
luty	99[illegible]·3	„ „ „	828·4
marzec	1·053·9	„ „ „	685·9
kwiecień	610·5	„ „ „	395·5
maj	600·4	„ „ „	114·9
czerwiec	662·1	„ „ „	117·4

Zaznaczyć trzeba, że drzewo już czwarty rok stanowi główną podstawę opałową. I tak w r. k913 zużytkowano drzewa jedną siódmą częśc ogólnej ilości opału w r. 1918 przeszło dwie trzecie, a w r. 1919 już cztery piąte. W dwóch latach ostatnich stosunek ten nie uległ znaczniejszej poprawie.

Pewną zwyżkę wykazuje produkcya węgla. I ta jednak zwyżka w początkowych miesiącach br. przekształca się w czerwcu w zniżkę, a według informacyi prywatnych pierwsze miesiące drugiego półrocza br. zniżkę tę utrzymują.

	1920		1921
styczeń	27·21	mil. pud.	40·43
luty	33·20	„ „	47·55
marzec	41·61	„ „	51·36
kwiecień	28·14	„ „	46·54
maj	32·44	„ „	36·61
czerwiec	40·04	„ „	29·67
Razem	202·91	mil. pud.	252·06

Jak widać — od kwietnia r. 1920 produkcya po znacznym spadku w marcu podnosi się, podczas gdy w r. 1921 po marcowem maximum zdradza nieustanną tendencyę zniżkową.

Przyczyny tych katastrofalnych dla Rosyi zjawisk szukać należy: 1) w zużywaniu się i braku narzędzi technicznych; 2) w zmniejszaniu się liczby robotników, emigrujących ze względów ekonomicznych na wieś; 3) w ogólnym spadku wydajności pracy, wywołanym złymi warunkami życiowymi (np. w zagłębiu donieckiem w marcu br. 1.950 pud. na 1 wiertnika, w czerwcu — 1230).

Naogół stoi Rosya przed nowym, bardzo poważnym kryzysem opałowym, nic zaś nie wskazuje na to, aby jakakolwiek siła wewnętrzna zdolała w bliskiej przyszłości stosunki te poprowadzić ku lepszemu.

Ekspanzya niemiecka w Rosyi.

Nie czekając na realizacyę pomysłów Lloyda George'a co do odbudowy Rosyi, zabrali się Niemcy na własną rękę bardzo energicznie do tego zyskownego interesu. Utworzyli oni w tym celu w Berlinie konsorcyum, pod firmą „Wirtschaftsstelle für Verkehr, Handel und Industrie mit dem Osten“, które ma według słów jednego z dyrektorów K. J. Müllera (naczelny inżynier zarządu kolei niemieckich) ogłoszonych w dzienniku „Rul“ następujące cele i ustrój:

„Nasza organizacya, mówił p. Müller, obejmuje świat bankowy, handel, przemysł, naukę i doświadczenie techniczne i jest popierana przez główne niemieckie związki zawodowe. Wśród członków naszego trustu są wybitni przedstawiciele niemieckiego kapitału przemysłowego, powszechnych związków zawodowych organizacyi chrześcijańskich związków i Hirsch-Dunkera, wreszcie Schiffahrtsbundu, wszystko to połączone w celu odbudowania ekonomicznego życia Rosyi. W tym celu będziemy wysyłać do poszczególnych okręgów rosyjskich, nie wyłączając jej najbardziej zapadłych kątów, wystarczającą liczbę znawców technicznych i pozakładamy w każdem ważniejszem mieście izby handlowe uposażone w prawo zupełnie samodzielnego działania i złożone zarówno z przedstawicieli kapitału niemieckiego, jak i związków zawodowych.

„Trust nasz rozpada się na trzy grupy: 1. grupa poświęcona intelektualnym i kulturalnym stosunkom z Rosyą—na jej czele stoi profesor Brün, 2. grupa robotnicza, złożona z przedstawicieli związków zawodowych, a więc reprezentantów 14 i pół miliona robotników niemieckich i 3 grupa bankowa przemysłowo handlowa. Na zgromadzeniu, zwołanem przez tę trzecią grupę dnia 18 października 1921, ośmnastu przedstawicieli niemieckiego „ciężkiego“ przemysłu postanowiło jednomyślnie przystąpić do utworzenia tego trustu. Pozatem nasza organizacya obejmuje wiele innych działów przemysłu: chemiczny, cementowy, kolejowy, rolniczy budowy maszyn i in.

„Dnia 5 stycznia odbyła się konferencya naszego konsorcyum z reprezentantami związków zawodowych, na której ogólny plan akcyi przedyskutowany i przyjęto. Pierwszem naszem zadaniem będzie odbudowanie i wskrzeszenie rosyjskiej komunikacyi kolejowej, oraz zorganizowanie na wielką skalę transportu motorowego. Je-

JÓZEF LASOŃ.

Śmiertelny bój.

(Dokończenie)

Narski drgnął.

Garbusek napędzlował deskę, wydobył klepsydrę i starann e równo przyłożył ją do tablicy z ogłoszeniami.

Wspólnie z Narskim odczytywują:

Śp. Julian Stefan Narski urzędnik bankowy, ur. w r. 1890 w Kałuszu, zmarł po długich, a ciężkich cierpieniach śmiercią tragiczną.

Pogrzeb odbędzie się dnia 15 sierpnia z kaplicy cmentarnej. Znajomych i pobożnych zaprasza Rodzina.

Narski oddecha ciężko, i cytuje słowa klepsydry:

..po długich, a ciężkich cierpieniach śmiercią tragiczną...

— Pan znajomy — zapytuje garbusek.

— To ja! — odpow ada Narski.

Garbusek cofa się na kilka kroków, przygląda się Narskiemu badawczo zdziwiony i przerażony równocześnie.

— Niech się pan nie boi. — Uspakaja go Narski. — jeszcze jestem żywy, ale niedługo..

Garbusek wyciąga rękę i w milczeniu pokazuje palcem klepsydrę. Nie może ochłonąć z pierwszego wraże..a, wydławić słów z gardła.

Narski poczyna się usprawiedliwiać.

— Bardzo pana przepraszam. Do tej chwili byłem chory — kłamie — ale dziś rano postanowiłem dokonać. Chciałem przedtem sprawdzić, czy afisze są rozklejone.

Powiedziawszy to szybko się oddala i zostawia przerażonego i oszołomionego garbuska na swojem miejscu, w którym go postawiło wyznanie Narskiego.

Pędzi szybko, obawia się pościgu. Może garbusek krzyczeć na ludzi, żeby go gonili, schwytali i nie pozwolili wykonać własnego wyroku. W przecznice ulic wpada, jak ścigany zbrodniarz, myśli o zatarciu śladów i pościgu. Błąkał się przez kilka godzin po mieście. Śledził tablicę z ogłoszeniami, stwierdzając równocześnie, że garbusek zawód swój starann e i sumiennie wypełnił. Możliwe, że nabawił go przestrachu i choroby, ale mimo wszystko pracę solidnie wypełnił. Jeśli Narski poprzednio uciekał przed garbuskiem i ludźmi, którzyby mogliby go gonić, chronił się w drodze powrotnej przed tablicami z ogłoszeniami. Czuł, że rolę ścigających przejęły tablice i trzeba s ę przed niemi chronić.

W przedpokoju mieszkania napotkał służącą. W oczach jej wyczytał, że i ona do pościgu należy, że klepsydrę przeczytała, głosem garbuska pobudzona, wmieszała się w tłum ścigający. Zatrzasnął przeto silnie drzwi swojego pokoju, zaryglował, przyłożył stołem i ciężarami. Dla zabezpieczenia silniejszego wyszukał kilka gwoździ, powyjmował je palcami ze ściany, które to gwoździe służyły do zawieszania obrazów, przybił ciężarkiem w spojenia łączące drzwi.

Poczuł się bezpieczny przed pościgiem. W tej jego twierdzy wytrzyma i n e da się wziąść żywcem. Nie zastanawia się, jak długo może się bronić, dość na tem, że czuje się bezpieczny.

Nadsłuchuje. Nie omylił się w przypuszczeniach. Jest ścigany, słyszy zamęt po korytarzu i bieganie po schodach.

— Julianie! Julianie! — krzyczy za drzwiami siostra. — Co ty wyrabiasz? Otwieraj na miłość boską.

Tłum u jego drzwi się zwiększa. Słyszy, jak siostra z kilkoma pobiegła do policyi, celem wywalenia drzwi i pochwycenia go. Oni wszyscy, to jego wrogowie. Czychają tam na niego, na jego życie, chcą pochwycić. Cóż on im winien. Za żadną cenę nie ustąpi.

Siostra ze łzami w oczach mówi do komisarza:

— Panie komisarzu! Niech pan ratuje brata. Zamknął się w pokoju, rozlepił klepsydry i chce się strzelać.

Komisarz i policyanci ryczą ze śmiechu. Radzą posłanie po lekarza, ale wreszcie łzami wzruszeni, idą interweniować.

— Panie Narski — szarpie drzwiami jeden z nich. — Tutaj policya. W imieniu prawa proszę otworzyć!

W odpowiedzi rozlegają się dwa strzały rewolwerowe, kule przebiwszy drzwi przechodzą ponad głowami milicyi. Cofają się i biegną po wzmocnienie celem wyważenia drzwi.

Narski, wściekłością miotany, strzeli do szturmujących. Czego oni chcą odemnie? Dlaczego mnie ścigają i zmuszają do samobójstwa? Co ja im winien?

Właściwie — rozważa — to oni pchają mnie do zbrodni, do samobójstwa. Ja chcę żyć, oni mnie ścigają.

Nieubłagana chwila egzekucyi nadeszła. Ska-

steśmy obecnie w pertraktacyach z amerykańską firmą Morgana w celu zgromadzenia niemiecko-amerykańskiego kapitału 250 milionów dolarów dla naszego trustu.

„W ostatnich czasach Anglia i Francya usiłują wziąć w swoje ręce kierownictwo wszystkich krajów, dążących do ekonomicznej odbudowy Rosyi. Z punktu widzen a zarówno rosyjskiego jak i niemieckiego, byłoby bezcelowe otwieranie drogi niemieckiej działalności w Rosyi via Francya lub Anglii. Francuskie koła robotnicze nie mają nic wspólnego z Rosyą i nie rozumieją charakteru Rosyan. Anglia nie jest w stanie wysłać do Rosyi jakiejś znaczniejszej liczby techników czy robotników. A zarówno Francya jak i Anglia nie są dziś dostatecznie silne finansowo, żeby módz inwestować dość kapitału w jakikolwiek plan odbudowy Rosyi.

„Gdyby Anglia chciała odegrać rolę uczciwego maklera między amerykańskiemi kołami finansowemi a Rosyą, to interesy zarówno Niemiec jak i Rosyi ucierpią na tem, gdyż Anglia narzuci Rosyi warunki nie do zniesienia, a niemiecką inteligencyę wtłoczy do służby angielskim interesom. Jedynym planem, który może być przyjęty przez Rosyę i Niemcy, jest utworzenie potężnego ekonomiczno- finansowego konsorcyum, opartego o Niemcy, Francyę i Stany Zjednoczone".

W odpowiedzi na zapytanie, jakie gwarancye otrzymało konsorcyum niemieckie od rządu sowietów p. Müller odrzekł:

„Konsorcyum opiera się na poparciu i bezpośrednim udziale w niem niemieckich pracodawców i robotników i przy zawieraniu układu z nami rząd sowietów musi się z tem liczyć i zagwarantować należytą protekcyę zarówno interesów przedsiębiorców jak i robotników. W ostatnim tygodniu rozpoczęliśmy rokowania z Cziczerinem w celu opracowania ostatecznego tekstu układu specyalnego Jednocześnie układamy się z Krasinem. Mam powody do przypuszczenia, iż w krótkim czasie dojdziemy do ugody z rządem sowietów, gdyż nie stoimy na gruncie żadnej polityki partyjnej i unikamy wszelkiej politycznej czy dyplomatycznej tendencyi w naszych planach ekonomicznej odbudowy Rosyi",

—oo—

Ze świata.

Skandal z polską flotą. W lwowskiej „Gazecie Wieczornej" czytamy: W Nowym Jorku odbyło się niedawno zebranie akcyonaryuszy ze zbankrutowanej Polisch Navigation Company. Jak wiadomo — towarzystwo to dysponujące kilkoma okrętami, między innymi okrętem „Józef Piłsudski", z powodu machinacyi zarządu stanęło przed bankructwem.

Zebranie wykryło niesłychane nadużycia ze strony zarządu, który nadużył zaufania ludności, wykorzystując popularność imienia Józefa Piłsudskiego, szafował tem imieniem i zbierał w ten sposób setki tysięcy dolarów. Pieniądze te następnie trwoniono, wydając na własne potrzeby lub cele fikcyjne. Szereg interesów dokonano na własną rękę bez zasięgnięcia opinii fachowców. Chcąc ratować tysiące akcyonaryuszy oszukanych przed ruiną, zaprojektowano założenie nowego towarzystwa z kapitałem 5 milionów dolarów. Dawni akcyonaryusze dopłacić mają przy wymianie akcyi po 1 dolarze od sztuki.

Zawiązany komitet ma zająć się tą sprawą i równocześnie sprecyzować zarzuty przeciw dawnemu zarządowi i żądać ukarania winnych bankructwa towarzystwa.

—oo—

zaniec pragnie żyć za wszelką cenę, przeciągnąć żywot katrżnika choćby na parę chwil. Kajdany noszone, przygniatające jego żywot do ziemi, są tak lekkie, że z łatwością je udźwignie, z łatwością może wlec przez życie. Dlaczego chcą go przymusić i tam za drzwiami czekają na wykonanie egzekucyi. Mózg jego wyszukuje z komórek przeróżne kłamstwa. Wszystkie one rozbijają się o szary tłum, dobijający się do drzwi, przygłuszane są krzykiem garbuska, przykryte klepsydrą poranną. Osaczony jest ze wszystkich stron. Próżno wysila mózg rodzący kłamstwa, giną one w krzyku tłuszczy czekającej przed drzwiami.

Krzyki i hałas u drzwi podwoiły się.

Stuk drągów, którymi usiłują wyważyć drzwi przypomina mu ustawianie gilotyny. Z każdą chwilą opór jego barykady słabnie, skrzypią drzwi i dają znak, że niedługo padną.

Narski drga nerwami.

Zapala w świeczniku dwie świece, modli się bezładnymi słowami, trzęsie febrycznym strachem. Drzwi coraz silniej skrzypią.. jeszcze jedna chwila, jeszcze kilka uderzeń i padną torując drogę zwycięzcom.. Jest już na szafocie. Wyostrzony nóż błyska nad jego głową. Wyczekuje każdego szmeru gilotyny. I w chwili, gdy potężniejszy jęk drzwi ogłaszał zwycięstwo ścigających, Narski dwoma pociągnięciami cyngla rewolweru postrzelił sobie głowę, naruszył czaszkę.

Zastali go stojącego przy świeczniku. Rękami przytrzymywał pogruchotaną czaszkę, wstrzymując uchodzącą krew..

Dział gospodarczy.

Projekt ministerstwa poczt i telegrafów. Dowiadujemy się, że ministerstwo poczt i telegrafów zgłosiło projekt pobierania opłat pocztowych od korespondencyi kierowanej do Pocztowej Kasy Oszczędności. Projekt ten niemile dotknie sfery handlowe i przemysłowe, korzystające z usług P. K. O. Bezsprzecznie spowoduje on ucieczkę kapitałów z PKO, a więc odbije się ujemnie na gospodarce finansowej państwa. PKO. zdołała zgromadzić w obrotach: czekowym i oszczędnościowym z górą 15 miliardów marek, w części znajdują się w PKKP. w części ulokowane są w papierach państwowych. Jeśli projekt ten wejdzie w życie, skarb państwa dla groszy, straci miliony.

Przystąpienie Polski do międzynar. konwencyi o ochronie własności literackiej. Wyszedł z druku Nr. 3 Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej polskiej z dn. 18 stycznia 1922 roku, zawierający: Oświadczenie Rządowe z dnia 12 maja roku w przedmiocie przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do międzynarodowej konwencyi, dotyczącej ochrony utworów literackich i artystycznych, podpisanej w Bernie dnia 9 września 1886 r., a przejrzanej w Berlinie 13 listopada 1908 r.

Stan ekonomiczny Litwy. W roku ub. stan Litwy podobny był do Niemiec pod względem ekonomicznym; zrujnowana przez wojnę i okupacyę, przystąpiła energicznie do odrodzenia swego życia gospodarczego i osiągnęła następujące wyniki:

Gospodarstwo rolne doszło w roku 1921 do normy przedwojennej. Przestrzeń obsiana wynosiła 1,172.714 hkt., czyli w porównaniu z rokiem 1920 o 14,3 proc. więcej. Pod owsem, żytem, jęczmieniem, grochem i kartoflami i lnem było 1,440.371 hkt., czyli o 12,1 proc. więcej niż w roku 1920. Większą obfitość zbiorów w r. 1921 przypisać należy większej przestrzeni uprawnej roli, gdyż z 1 hkt. w r. 1921 zebrano tylko o 1,8 proc. więcej, niż w r. ub. Jarzyny zaś i kartofle urodziły się w roku 1921 o wiele gorzej niż w roku 1920.

Uprawa lnu przeszła w r. ub. prawdziwy kryzys. Plantacye zmniejszyły się o 11.000 hkt., czyli 17 proc.; z jednego hkt. zebrano na ogół taką samą ilość jak i w r. 1920.

Finanse Litwy są w jaskrawej sprzeczności z jej stanem ekonomicznym; wymagają też gruntownej reformy.

W r. 1922 otwierają się przed Litwą perspektywy znacznego ożywienia ekonomicznego, co, oczywiście, zależnem jest również od kierunku polityki i rozstrzygnięcia wielu kwestyi spornych.

Projekty wystawy wszechpolskiej. Magistrat warszawski postanowił wystąpić do ministeryum przemysłu i handlu z inicyatywą zorganizawania w Warszawie na wiosnę 1929 r., a więc w jedenastą rocznicę odzyskania niepodległości — pierwszej wszechpolskiej wystawy. Sekcyi regulacyi miasta polecono zaprojektować odpowiedni teren pod wystawę.

Napływ złota do Stanów Zjednoczonych. Podług sprawozdania banków związkowych z d. 30 grudnia z. r., zapas złota w bankach w r. 1921 powiększył się o 813,8 mil. dol., czyli wynosi 2869,6 m. (D. 27 grudnia 1920 r. — 2055,8 m. d.).

Obrót pieniędzy papierowych znacznie się zmniejszył. W d. 20 grudnia r. z. było w obrocie pieniędzy papierowych za 2443,5 mil. dol., gdy w grudniu r. z. — 3404,9 mil. dol. Tym sposobem w ciągu ostatniego roku wycofano z obiegu banknotów za 961,4 mil. dolarów.

Nowe czesko-słowackie taryfy celne. Od dnia 1 stycznia obowiązują w Czecho-Słowacyi nowe znacznie podwyższone taryfy celne. Tylko cło od produktów. jak kawa, herbata, węgiel, drzewo, oleje mineralne, farby a także ubrania — pozostały bez zmiany.

Ze specyalnych ulg korzysta przemysł włókienniczy i skórzany. Stosunkowo mało podwyższone jest cło od obuwia. Cło od półfabrykatów metalurgicznych podwyższone jest 12 krotnie, wyrobów żelaznych — 20 krotnie, maszyn 18—20-krotnie.

Najwyższe stawki nie przekraczają 30 krotnego podwyższenia.

Bilans finansowy na rok ubiegły w Anglii. Rok ubiegły zaznaczył się stałą zwyżką angielskich państwowych papierów procentowych i innych papierów przynoszących stały dochód. Zwyżka rozpoczęła się w styczniu i trwała niezmiennie do końca roku. W stosunku do głównych walorów osiągnęła przeciętnie 12 procent. Przyczyną tej zwyżki jest kryzys, panujący w przemyśle i handlu, przez co uwolnione zostały znaczne kapitały, szukające ujścia na gieldzie.

Inaczej rzecz się miała z innemi papierami; papiery spekulacyjne wyszły z użycia, a zyski realizowano na gieldzie ze znacznym wysiłkiem, tak że niewypłacanie lub zmniejszanie dywidendy było zwykłym zjawiskiem w tow. akcyjnych.

Na jesieni w polityce finansowej zaszła ważna zmiana. W r. 1920 i pierwszej połowie r. 1921 zagranica nie mogła zawierać pożyczek na rynku angielskim ze względu na brak kapitałów. W końcu września zaczęto już w Londynie reagować na propozycyę zagranicy udzielenia pożyczek i w trzy miesiące później zakupiono już pożyczek za 50 milionów funtów sterl. Ponieważ pieniądze te mogą być zużytkowane wyłącznie na zakup towarów angielskich nie może to pozostać bez wpływu na polepszenie przemysłu angielskiego.

Skutkiem spadku cen i zastoju w handlu rok ubiegły był ciężkim dla finansów Anglii. Ciężary podatkowe wzrosły. Ponieważ bilans handlowy obniżył się tak, jak nie notowano ani razu w ciągu ostatnich stu lat i ponieważ stopa wydatków budżetu państwowego powiększyła się 6-krotnie w porównaniu z okresem przedwojennym, rząd utworzył komisyę pod przewodnictwem sir Ericka Gaddse dla wyjaśnienia bilansu państwowego. O ile propozycye komisyi zostaną przyjęte — można jeszcze w r. b. oczekiwać zmniejszenia ciężarów podatkowych. (Russprass).

Sprzedaż puszczy białowieskiej. Do Warszawy przybyło konsorcyum zagraniczne celem pertraktowania o sprzedaż puszczy białowieskiej. W tych dniach wyjedzie specyalna komisya, złożona z przedstawicieli zagranicznych przedsiębiorstw i urzędników ministerstwa skarbu, celem obejrzenia puszczy na miejscu. Do konsorcyum wchodzą przeważnie przedstawiciele kapitału angielskiego i francuskiego.

Ile podatków płaci obywatel Czecho-Słowacyi. Dzienniki czeskie obliczają, że każdy obywatel Czecho-Słowacyi płaci rocznie 1400 kr. cz. podatku.

Nowe znaki pieniężne na Ukrainie. W celu uproszczenia obrachunków pieniężnych pomiędzy poszczególnemi republikami federacyi sowieckiej, rada komisarzy ludowych U. S. R. R. przyjęła postanowienie, na mocy którego nowe znaki pieniężne R. S. F. S. R. z napisem „Państwowe znaki pieniężne wzoru 1922 r." zostają wprowadzone i na Ukrainie. 1 rubel nowych znaków pieniężnych równa się 10.000 rubli biletów kredytowych i znaków wymiennych poprzednich emisyi. Nowe znaki pieniężne będą następującej wartości: 50 kop., 1, 3, 5, 10, 25, 50; 100; 250; 500 i 1000 rubli.

Misya irlandzka w Niemczech. Irlandzkie ministeryum handlu utworzyło w Berlinie misyę handlową z Bewley'em na czele.

KRONIKA.

Kraków, 23 stycznia.

— Uroczysość styczniowa w Krakowie. Wczoraj odbyło się w Krakowie staraniem związku strzeleckiego uroczystość ku uczczeniu 59 rocznicy powstania styczniowego. Po nabożeństwie w kościele św. Anny odbyła się akademia w teatrze „Bagatela", na program której złożyły się okolicznościowe przemówienia i produkcye muzykalno-wokalne. Prof. Pochmarski skreślił dzieje powstania i wpływ jego na dalsze losy Polski, wyrażając na ręce prezesa weteranów z r. 1863. p. arch. Krzyżanowskiego hołd i cześć dla uczestników walk przed 59 laty. Prof. Wolek w krótkich słowach ujął idee i pracę związków strzeleckich, podniosłą uroczystość zakończyło odśpiewanie Polonezu A-dur Chopina przez zespół uczniów szkoły śpiewu p. Bursy.

— Panika w teatrze „Nowości". Wczoraj na wieczornem przedstawieniu „Księżniczki foxtrotta" w teatrze „Nowości" powstała podczas wystawiania II aktu wielka panika wśród licznie zgromadzonej publiczności. Panikę wywołało zajęcie się od przewodu elektrycznego szmaty, leżącej na scenie. Kiedy dym począł przenosić się na widownię, publiczność momentalnie rzuciła się gwałtownie ku wyjściom, wznosząc równocześnie okrzyk „pali się". Popłoch na szczęście okazał się nieuzasadnionym, gdyż tlącą się szmatę usunął ze sceny strażak, pełniący służbę za kulisami. Ukazanie się strażaka na scenie zwiększyło panikę, którą po chwili urzędnik policyi i dyrektor teatru zdołali zażegnać. Interwencya przybyłej na miejsce wypadku straży pożarnej była już zbyteczną. Przedstawienie spokojnie dobiegło do końca.

„Przedświt Haszachar" Stradom 15, of. Dziś w poniedziałek o godz. 7-ej wieczorem Wieczór ku czci Berdyczewskiego. Goście mile widziani.

— Miejski teatr: Opera i Operetka. Dyrekcyi udało się pozyskać fenomenalnego barytona Opery wielkiej w Moskwie p. Mikołaja Jachno, znanego już w Krakowie z koncertu zeszłorocznego, którego występ wzbudził niewidziany jeszcze entuzyazm. Znakomity artysta wystąpi dziś w poniedziałek 23 bm. w operze „Faust" **w roli Walentego**, w której to roli za granicą święcił prawdziwe tryumfy.

MIEJSKI TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO
Poniedziałek: „Czysty interes"

MIEJSKI TEATR OPERA I OPERETKA
Poniedziałek: „Faust".

TEATR „BAGATELA"
Poniedziałe: „Cudak" (premiera).

OPERETKA TEATRU „NOWOŚCI"
Poniedziałek: „Księżniczka Foxtrotta".

Nakładem Gal. Sp. Wydawniczej. Red. nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odpow.: Maks. Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej 7.